Forord til Konkurrenceberetningen for 2019
af ledende næstformand Margrethe Vestager

Da vi nærmede os slutningen på 2019, ville få nok have kunnet forudsige, at begivenhederne i begyndelsen af 2020 ville få så dramatiske konsekvenser for den verden, vi lever i, og for verdensøkonomien. Covid-19-udbruddet har på mange måder skabt et paradigmeskift, og vi har været nødt til hurtigt at tilpasse os og tænke i nye baner. Jeg mener, man roligt kan sige, at Kommissionen har levet op til forventningerne, når det kommer til konkurrencepolitikken.

Medlemsstaterne kan i henhold til EU's statsstøtteregler yde støtte til virksomheder for at afhjælpe en alvorlig forstyrrelse i deres økonomier. I marts 2020 vedtog Kommissionen nogle midlertidige rammebestemmelser, der satte medlemsstaterne i stand til dels at sikre, at virksomhederne fortsat havde adgang til tilstrækkelig likviditet, dels at hjælpe med at bevare arbejdspladser og kontinuitet i den økonomiske aktivitet under covid-19-pandemien. I første halvdel af 2020 har Kommissionen i takt med krisens udvikling vedtaget tre udvidelser af de midlertidige rammebestemmelser for at opfylde medlemsstaternes og erhvervslivets behov for bl.a. at støtte udvikling og fremstilling af covid-19-relevante produkter yderligere, yde løntilskud og foretage rekapitaliseringer. Vedtagelsen af de midlertidige rammebestemmelser og de efterfølgende ændringer heraf har vist, at Kommissionen er i stand til at reagere på, tilpasse sig og håndtere en situation i hastig udvikling, og at den samtidig fortsat kan garantere lige konkurrencevilkår i det indre marked. Vi vil nemlig få brug for vores indre marked for at komme stærkt på fode igen.

Covid-19-pandemien har selvfølgelig også haft konsekvenser for andre områder inden for konkurrencepolitikken.

I marts 2020 offentliggjorde Kommissionen sammen med de nationale konkurrencemyndigheder inden for rammerne af Det Europæiske Konkurrencenetværk en fælles erklæring, der redegjorde for, hvordan de agtede at anvende kartel- og monopolreglerne under krisen. Kommissionen og de nationale konkurrencemyndigheder erklærede, at de ville tillade nødvendige og midlertidige foranstaltninger til at imødegå forsyningsknaphed som følge af pandemien. De understregede dog samtidig, at de ikke ville tøve med at gribe ind, hvis krisen blev udnyttet som påskud for konkurrencebegrænsende adfærd.

Med hensyn til kartel- og monopolreglerne offentliggjorde Kommissionen i april 2020 en meddelelse om midlertidige rammebestemmelser med henblik på at vejlede virksomheder om konkurrencespørgsmål. Heri redegjorde Kommissionen for, hvordan den ville vurdere samarbejdsprojekter, der var nødvendige som følge af covid-19-pandemien, f.eks. inden for forsyning af lægemidler og medicinsk udstyr.

På fusionsområdet offentliggjorde GD for Konkurrence i første omgang en meddelelse med en anmodning til virksomhederne om at vente med at anmelde fusioner, men efterfølgende er arbejdet skredet fremad uden de store forstyrrelser i både forenklede og mere komplekse sager.

Jeg kan med stolthed sige, at Kommissionens tjenestegrene har formået at leve op til de udfordringer, som denne enestående krise har bragt med sig. Der er foretaget vurderinger af et stort antal statsstøtteanmeldelser under ekstremt tidspres. EU's fusionskontrol har fungeret, og Kommissionen har overholdt de lovpligtige frister og opfyldt sine retlige forpligtelser. Håndhævelsen af kartel- og monopolreglerne er fortsat uden større forsinkelser.

Men vi må ikke glemme alt det, vi opnåede i 2019.

Kommissionens arbejde i 2019 dækkede en bred vifte af sektorer og har fremmet åbne og effektive markeder i EU. EU's konkurrencepolitik har fortsat støttet nogle af Kommissionens centrale politiske prioriteter for det indre marked, f.eks. digitalisering, fair beskatning, energi og klima.

Kommissionen har bevist, at den kan håndhæve konkurrencereglerne håndfast ved at sanktionere konkurrencebegrænsende aftaler mellem virksomheder og uddele bøder til selskaber, der misbruger deres dominerende stilling til skade for forbrugerne. I 2019 vedtog Kommissionen 15 afgørelser om bødepålæg for konkurrencebegrænsende adfærd. Kommissionen afsluttede også fire kartelsager med udgangspunkt i den frivillige samarbejdsprocedure.

I 2019 blev der anmeldt 382 fusioner til Kommissionen. Selv om det er et mindre fald i forhold til 2018, ligger antallet af fusionsanmeldelser i 2019 stadig meget højt. Hovedparten af de anmeldte fusioner i 2019 gav ikke anledning til betænkeligheder. Kommissionen vedtog 362 fusionsafgørelser i 2019 og greb ind i 19 sager. Der blev nedlagt forbud mod 3 fusioner, mens 10 blev tilladt på visse betingelser i første fase og 6 blev tilladt på visse betingelser i anden fase. Størsteparten af de tilsagn, som Kommissionen godkendte i 2019, bestod i afhændelser af materielle eller immaterielle aktiver, hvilket bekræfter Kommissionens præference for tilsagn af strukturel karakter.

Kommissionen vedtog 308 statsstøtteafgørelser i 2019. Den godkendte statsstøtteordninger, der giver medlemsstaterne mulighed for f.eks. at nå miljømål, udrulle bredbåndsnet med meget høj kapacitet eller finansiere forskning i nøgleindustrier. I 2019 blev der også godkendt et andet vigtigt projekt af fælleseuropæisk interesse inden for udvikling af batterier med deltagelse af syv medlemsstater. Kommissionen har desuden fortsat sine bestræbelser på at sikre, at medlemsstaterne ikke giver uberettigede skattefordele til udvalgte virksomheder, som dermed kan undgå at betale deres andel af skatten.

I overensstemmelse med retningslinjerne for bedre regulering fortsatte Kommissionen i 2019 evalueringen af konkurrencereglerne for at sikre, at de fortsat er egnede til formålet. Inden for kartel- og monopollovgivningen fortsatte evalueringen af den horisontale gruppefritagelsesforordning, den vertikale gruppefritagelsesforordning, gruppefritagelsesforordningen for motorkøretøjer og gruppefritagelsesforordningen for konsortier. Inden for fusionslovgivningen fortsatte Kommissionen evalueringen af udvalgte procedure- og kompetencemæssige aspekter af EU's fusionskontrol. På statsstøtteområdet fortsatte kvalitetskontrollen af reglerne inden for rammerne af moderniseringen af statsstøttepolitikken samt af andre regler. I januar 2020 blev der indledt en evaluering af meddelelsen om markedsafgrænsning.

De fleste markeder undergår i dag drastiske forandringer, navnlig som følge af de gennemgribende ændringer der følger af den igangværende digitalisering af samfundet. Alle må tilpasse sig de nye omstændigheder, det være sig producenterne, forbrugerne, lovgiverne, og ikke mindst os selv som håndhævere af konkurrencepolitikken. Hvis vi fortsat skal spille en rolle, må vi ikke hvile på laurbærrene, men fortsat sætte spørgsmålstegn ved den måde, vi agerer på, og tage ved lære af vores erfaringer og om nødvendigt ændre vores håndhævelsesværktøjer. Derfor gav jeg tre særlige rådgivere i opdrag at udarbejde en rapport om konkurrencepolitikken i den digitale tidsalder ("Competition Policy in the Digital Era"), som blev offentliggjort i april 2019. De særlige rådgivere konkluderede, at den grundlæggende ramme for konkurrencelovgivningen er robust og tilstrækkelig fleksibel til at beskytte konkurrencen i den digitale tidsalder. De understregede dog også, at der bør rettes særlig opmærksomhed på de digitale platformes markedsstyrke. Efter en tilbundsgående undersøgelse med udgangspunkt i de særlige rådgiveres rapport og andre nyere rapporter

iværksatte Kommissionen i juni 2020 en offentlig høring om behovet for et nyt konkurrenceværktøj til rettidigt og effektivt at løse strukturelle konkurrenceproblemer.

For at sikre velfungerende markeder i hele økonomien er det ikke altid tilstrækkeligt at sikre en håndfast håndhævelse af eksisterende konkurrenceregler. Det kan være nødvendigt at supplere denne håndhævelse med sektorspecifik regulering for at undgå markedssvigt. Det gælder f.eks. markeder, som domineres af digitale platforme, der fungerer som gatekeepere. For at være konkurrencedygtig skal man være udsat for konkurrence, både hjemme og i verden. Konkurrencepolitikken alene kan ikke sikre konkurrenceevne. Den skal suppleres af en effektiv industripolitik, der skaber de rette betingelser for iværksættere til at virkeliggøre deres idéer og for virksomheder i alle størrelser til at blomstre og vokse. I meddelelsen "En ny industristrategi for Europa" fra marts 2020 præsenterede Kommissionen sin vision for, hvad EU skal opnå i 2030 og derefter.

EU's økonomi er åben og tæt forbundet med resten af verden. Vores åbenhed kan imidlertid misbruges til at fordreje konkurrencen i det indre marked, f.eks. af udenlandske virksomheder, som modtager statsstøtte. Vi har behov for de rette værktøjer til at imødegå de negative konsekvenser af udenlandske subsidier. Derfor har Kommissionen lanceret debatten ved at offentliggøre en hvidbog om lige konkurrencevilkår i forbindelse med udenlandske subsidier i juni 2020.

Endelig skal det nævnes, at EU's konkurrenceregler er lige så relevante i dag, som da de blev forankret i traktaten for mere end 60 år siden. Kommissionen vil sammen med de nationale konkurrencemyndigheder fortsat håndhæve reglerne på retfærdig vis på grundlag af fakta, beviser og grundige analyser under respekt for retssikkerheden. Effektiv konkurrence i det indre marked fremmer innovation og skaber dynamik og økonomisk vækst til gavn for alle. Konkurrencepolitikken vil bidrage til opfyldelsen af den siddende Kommissions overordnede ambitioner, dvs. at skabe en grønnere økonomi, forme den digitale fremtid og sikre en stærk økonomi, der tjener alle.